ឯកសារបកប្រែ
TRANSLATION/TRADUCTION
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ (Date): 31-Jan-2014, 15:20
CMS/CFO: Sann Rada

នៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង
នៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា

ព័ត៌មានពិស្តារអំពីការដាក់ឯកសារ

សំណុំរឿងលេខ៖ ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អវតក/អជសដ

ភាគីដាក់ឯកសារ៖ លោក **ខៀវ សំផន**

ដាក់ជូន៖ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង

ភាសាដើម៖ **បារាំង**

កាលបរិច្ឆេទឯកសារ៖ ថ្ងៃទី ៣១ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១៤

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារស្នើឡើងដោយភាគីដាក់ឯកសារ៖ **សាធារណៈ**

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារដោយអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង៖ **សាធារណៈ/Public**

ប្រភេទនៃចំណាត់ថ្នាក់៖

ពិនិត្យឡើងវិញចំពោះឯកសារចំណាត់ថ្នាក់ណ្ដោះអាសន្ន៖

ឈ្មោះមន្ត្រីទទួលបន្ទុកផ្នែកសំណុំរឿង និងឯកសារ៖

ហត្ថលេខា៖

សេចក្ដីសន្និដ្ឋានរបស់មេធាវីការពារក្ដីលោក ខៀវ សំផន
ពាក់ព័ន្ធនឹងវិសាលភាពនៃសំណុំរឿង ០០២/០២

<u>ដាក់ដោយ</u>៖

មេធាវីការពារក្ដីលោក ខៀវ សំផន

មេធាវី គង់ សំអុន

មេធាវី Anta GUISSÉ

មេធាវី Arthur VERCKEN

<u>ដាក់ជូន</u>៖

អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង៖

ចៅក្រម និល ណុន

ចៅក្រម Silvia CARTWRIGHT

ចៅក្រម យ៉ូរ ឧត្ដរា

ចៅក្រម Jean-Marc LAVERGNE

ចៅក្រម យ៉ា សុខន

ជំនួយការ៖

លោកស្រី សេង សុជាតា

កញ្ញា Marie CAPOTORTO

កញ្ញា Soumeya MEDJEBEUR

កញ្ញា អ៊ុច ស្រីផាត

សហព្រះរាជអាជ្ញា៖

លោកស្រី ជា លាង

លោក Nicholas KOUMJIAN

មេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីទាំងអស់

ក្រុមមេធាវីការពារក្តី លោក នួន ជា

សូមគោរពអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង

១. នៅថ្ងៃទី ២៤ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៣ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ("អង្គជំនុំជម្រះ") បានផ្ញើជូនភាគីនូវផែនការងារសម្រាប់សំណុំរឿង ០០២ វគ្គទី ២ (០០២/០២)[1]។ អង្គជំនុំជម្រះបានស្នើឲ្យភាគីដាក់សារណាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរអំពីវិសាលភាពនៃសំណុំរឿង ០០២/០២ ត្រឹមថ្ងៃទី ៣១ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៤[2] ហើយបានប្រកាសថា បន្ទាប់មកទៀត អង្គជំនុំជម្រះនឹងកំណត់ *"កាលបរិច្ឆេទដូចខាងក្រោមនេះ"* ដោយរួមបញ្ចូលការ *"ផ្តល់ឱកាសឲ្យភាគីនានា ដើម្បីដាក់សារណាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ឬធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានផ្ទាល់មាត់អំពីអង្គហេតុ/បទចោទនានា ដែលមិនត្រូវបានដាក់បញ្ចូលនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២"*[3]។

២. មេធាវីការពារក្តីលោក ខៀវ សំផន ("មេធាវីការពារក្តី") សូមជំទាស់នឹងការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីជាថ្មី ក្នុងចំណោមអង្គហេតុនៅសេសសល់ ដែលត្រូវជំនុំជម្រះនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២នេះ។ មេធាវីការពារក្តីក៏ជំទាស់ផងដែរនឹងរបៀបធ្វើការរបស់អង្គជំនុំជម្រះ ដែលមើលស្រាលទៅលើគោលការណ៍ជាមូលដ្ឋាននៃភាពអាចព្យាករណ៍បាន និងសុវត្ថិភាពគតិយុត្តិ។

I- <u>ការបដិសេធការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីជាថ្មី</u>

៣. ជាថ្មីម្តងទៀត ការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីជាថ្មី នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២ ផ្ទុយនឹងសិទ្ធិរបស់លោក ខៀវ សំផន ក្នុងការទទួលបានការជំនុំជម្រះ ដោយមិនអូសបន្លាយពេលវេលា និងសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌។

៤. ទោះបីជាអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលបានផ្តល់សុពលភាព ដល់បំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីចុងក្រោយរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងក៏ដោយ ក៏អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលបានរៀបរាប់យ៉ាងពិស្តារអំពីគុណវិបត្តិដែលបង្កឡើងដោយការបំបែកការជំនុំជម្រះក្តីបែបនេះ។

---

[1] ផែនការការងាររបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងសម្រាប់សំណុំរឿង ០០២/០២ និងការកំណត់កាលបរិច្ឆេទនៃការដាក់ឯកសារនាពេលខាងមុខ អនុស្សរណៈ ចុះថ្ងៃទី ២៤ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៣ ឯកសារ **E301/5** ("ផែនការការងារ **E301/5**")។

[2] ផែនការការងារ **E301/5** កថាខណ្ឌ ៥។

[3] ផែនការការងារ **E301/5** កថាខណ្ឌ ៨។

៥. ជាក់ស្តែង អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលបានរំឭកថា សេចក្តីសម្រេចស្តីពីការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី *“គឺត្រូវជាប់ពាក់ព័ន្ធទៅនឹងការធ្វើឱ្យមានតុល្យភាពនូវអត្ថប្រយោជន៍ផ្សេងៗគ្នាដែលស្របច្បាប់ ដោយធ្វើការប្រៀបធៀបរវាងផលប្រយោជន៍ និងគុណវិបត្តិនៃការបើកការជំនុំជម្រះតែមួយលើបទចោទទាំងអស់ ដែលមានក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ ដែលខុសប្លែកពីផលប្រយោជន៍ និងគុណវិបត្តិនៃការបើកការជំនុំជម្រះច្រើនលើបទចោទដូចៗគ្នា”*[4]។ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលក៏បានរំឭកផងដែរថា កត្តាមួយចំនួនដែលត្រូវបាន *“យកមកពិចារណា ក្នុងចំណោមកត្តាជាច្រើនរួមមាន ការធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ជាសក្តានុពលដល់សិទ្ធិរបស់ជនជាប់ចោទ ប្រសិទ្ធភាព និងភាពអាចចាត់ចែងបាននៃកិច្ចដំណើការនីតិវិធី គោលបំណងជៀសវាងភាពពុំស៊ីសង្វាក់គ្នារវាងការជំនុំជម្រះដាច់ដោយឡែកពីគ្នា និងការទទួលបន្ទុកទៅលើសាក្សី”*[5]។

៦. អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលបានបញ្ជាក់ថា *“ការធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ជាសក្តានុពលដល់សិទ្ធិរបស់ជនជាប់ចោទ ត្រូវបានយកមកពិចារណាជាចម្បង ចំពោះសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយមិនមានការអូសបន្លាយពេលវេលា”* ដោយចៅក្រមពិចារណាឃើញជាអាទិ៍ថា *“សវនាការពីរបន្តបន្ទាប់គ្នា [...] ពិតជាត្រូវការចំណាយពេលវេលាច្រើនជាងសវនាការតែមួយ ដោយជៀសមិនរួចឡើយ”*[6]។

៧. លោក ខៀវ សំផន មិនបានជំទាស់ទៅនឹងការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីលើកទីមួយរបស់អង្គជំនុំជម្រះ គឺដោយសារតែនៅពេលនោះ គាត់យល់ឃើញថា គេនឹងគោរពសិទ្ធិរបស់គាត់ក្នុងការទទួលបានការជំនុំជម្រះ ដោយមិនមានការអូសបន្លាយពេលវេលា និងសិទ្ធិក្នុងការទទួលបានការជំនុំជម្រះប្រកបដោយភាពយុត្តិធម៌។

៨. ក៏ប៉ុន្តែ អ្វីៗផ្ទុយពីការគិតរបស់គាត់។

៩. ផ្ទុយទៅវិញ ភាពយឺតយ៉ាវ និងការលំបាកផ្នែកនីតិវិធី និងគតិយុត្តិ ដែលបានចោទឡើងក្នុងសំណុំរឿង ០០២ វគ្គទី ១ (០០២/០១) បានឈានដល់កម្រិតធ្ងន់ធ្ងរបំផុត រហូតដល់ថ្នាក់មេធាវីការពារក្តី

---

[4] សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗប្រឆាំងនឹងសេចក្តីសម្រេចលើកទីពីររបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ស្តីពីការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីនៃសំណុំរឿង ០០២ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល ចុះថ្ងៃទី ២៥ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៣ ឯកសារ **E284/4/8** (“សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងសាទុក្ខប្រឆាំងនឹងការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី **E284/4/8**”) កថាខណ្ឌ ៣៧។

[5] សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងសាទុក្ខប្រឆាំងនឹងការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី **E284/4/8** កថាខណ្ឌ ៣៨។

[6] សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងសាទុក្ខប្រឆាំងនឹងការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី **E284/4/8** កថាខណ្ឌ ៣៨។

បានស្នើសុំឲ្យបញ្ចប់កិច្ចដំណើរការនីតិវិធីភ្លាម[7]។

១០. ការមិនកំណត់វិសាលភាពនៃសំណុំរឿង ០០២ វគ្គទី ១ (០០២/០១) ឲ្យបានច្បាស់លាស់ អវត្តមានក្របខ័ណ្ឌច្បាប់អនុវត្តឲ្យបានច្បាស់លាស់លើការបង្ហាញភ័ស្តុតាង និងភាពស្រពេចស្រពិលទាំងស្រុងទៅលើការជ្រើសរើសធាតុផ្សំអង្គហេតុ ដែលអាចត្រូវបានយកមកពិចារណា សម្រាប់ការកំណត់ទម្រង់នៃការទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌ និងការកំណត់ប្រភេទនៃឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ បាននាំឲ្យមានការពិភាក្សាផ្នែកនីតិវិធី និងបណ្តាលឲ្យមានការរំលោភសិទ្ធិរបស់លោក ខៀវ សំផន រួចទៅហើយ។ ភាគីនានាបានធ្វើសំណើសុំការបំភ្លឺជាច្រើន ប៉ុន្តែរហូតមកទល់ថ្ងៃនេះមិនទាន់ទទួលបានចម្លើយណាមួយច្បាស់លាស់នៅឡើយទេ[8]។

១១. អាស្រ័យហេតុនេះ សំអាងហេតុដែលបានលើកឡើងនៅក្នុងសំណើសុំឲ្យបញ្ឈប់កិច្ចដំណើរការនីតិវិធីភ្លាមៗ នៅតែមានសុពលភាពដដែល។

១២. បរិបទនេះបានបង្កលក្ខណៈងាយស្រួលដល់ចេតនាពង្រីកវិសាលភាពឥតងាករេរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា។ ឧទាហរណ៍ នៅចុងបញ្ចប់នៃសំណុំរឿង ០០២/០១ សហព្រះរាជអាជ្ញា (គាំទ្រផ្ទាល់មាត់ដោយដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី) ថែមទាំងបានសម្តែងអភិមានៈ រហូតដល់ថ្នាក់អះអាងអំពីអត្ថិភាពនៃសហឧក្រិដ្ឋកម្មរួមជាលក្ខណៈប្រព័ន្ធ (ពាក់ព័ន្ធនឹងការចូលរួមរបស់ជនជាប់ចោទក្នុងប្រព័ន្ធនៃការធ្វើបាប ក្នុងជំរំ ឬមន្ទីរឃុំឃាំង) ដែលផែនការឧក្រិដ្ឋរួមទំនងជាមានគោលដៅដាក់ប្រទេសកម្ពុជាទាំងមូលឲ្យស្ថិតក្នុងទាសភាព និងកម្ទេចខ្មាំងពិតប្រាកដ ឬខ្មាំងតាមការសន្មតរបស់បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា។ ក៏ប៉ុន្តែ ច្បាស់ណាស់ សហករណ៍ និងមន្ទីរសន្តិសុខ ត្រូវបានដកចេញពីវិសាលភាពនៃសំណុំរឿង ០០២/០១ !

---

[7] សំណើបន្ទាន់របស់មេធាវីការពារក្តីលោក ខៀវ សំផន សុំឲ្យបញ្ឈប់កិច្ចដំណើរការនីតិវិធីភ្លាម ចុះថ្ងៃទី ០១ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១៣ ឯកសារ **E275/2/1/1**។

[8] ឧទាហរណ៍ សូមមើលសំណើសុំការបំភ្លឺពីរចុងក្រោយ ដែលបានដាក់ក្រោយពេលបញ្ចប់ការពិភាក្សាដេញដោលលើអង្គសេចក្តីក្នុងពេលកំពុងសរសេរសារណាបញ្ចប់ការពិភាក្សាដេញដោល៖ សំណើរបស់ [សហព្រះរាជអាជ្ញា] សុំការបំភ្លឺអំពីការរកឃើញទាក់ទងនឹងសហឧក្រិដ្ឋកម្មរួម ដូចបានចោទប្រកាន់នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ ចុះថ្ងៃទី ០៧ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១៣ ឯកសារ **E284/5,** សំណើបន្ទាន់ [របស់មេធាវីការពារក្តីលោក ខៀវ សំផន] សុំឲ្យបំភ្លឺអំពីសេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងលើការជំទាស់ទៅលើភាពអាចទទួលយកបាននៃកំណត់ហេតុស្តាប់ចម្លើយ ចុះថ្ងៃទី ១៥ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១៣ និងសុំលើកពេលដាក់សេចក្តីសន្និដ្ឋានបញ្ចប់ការពិភាក្សាដេញដោល ចុះថ្ងៃទី ០២ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១៣ ឯកសារ **E299/1**។

១៣. ថ្មីៗនេះទៀត សហព្រះរាជអាជ្ញាបានស្នើឲ្យអង្គជំនុំជម្រះធ្វើហួសពីដីកាសម្រេចបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី និងវិធានគតិយុត្តិជាធរមានទៅទៀត ដោយបានស្នើសុំឲ្យអង្គជំនុំជម្រះសម្រេចថា ភ័ស្តុតាងទាំងអស់ដែលបានដាក់ឲ្យពិភាក្សាដេញដោលក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ នឹងត្រូវទទួលយកក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ជាស្វ័យប្រវត្តិ[9]។

១៤. ដូច្នេះ ថ្ងៃនេះ មេធាវីការពារក្តីស្នើសុំឲ្យអង្គជំនុំជម្រះឈប់បំបែករឿងក្តីនេះតទៅទៀត និងសុំឲ្យអង្គជំនុំជម្រះវិនិច្ឆ័យជនជាប់ចោទ លើបទចោទទាំងឡាយដែលនៅសេសសល់។ ដំណោះស្រាយនេះមិនល្អឥតខ្ចោះនោះទេ ប៉ុន្តែ ជាដំណោះស្រាយល្អបំផុត ដែលអង្គជំនុំជម្រះអាចធ្វើបាន។ មេធាវីការពារក្តីមិនពេញចិត្តនឹងដំណោះស្រាយនេះទេ ប៉ុន្តែ នេះជាសំណើតែមួយគត់ ដែលខ្លួនអាចធ្វើបានយ៉ាងសមរម្យ ពីព្រោះវាជាមធ្យោបាយតែមួយគត់ក្នុងការមិនបន្ថែមការរំលោភបំពានថ្មីៗទៀតលើសិទ្ធិរបស់ជនជាប់ចោទ ទៅលើការរំលោភបំពានដែលបានប្រព្រឹត្តកន្លងរួចមកហើយ និងដែលអាចជួសជុលបាន តែតាមរយៈការដោះលែងជនជាប់ចោទ ដោយគ្មានល័ក្ខខ័ណ្ឌ ប៉ុណ្ណោះ។

១៥. ជាអកុសល មេធាវីការពារក្តីសង្កេតឃើញថា អង្គជំនុំជម្រះត្រៀមខ្លួនប្រព្រឹត្តកំហុសដដែលៗដូចកាលពីអតីតកាលដែរ ដោយប្រមាថជាថ្មីម្តងទៀតលើគោលការណ៍នៃភាពអាចព្យាករណ៍បាន និងសុវត្ថិភាពគតិយុត្តិ។

II. ការបដិសេធចំពោះភាពមិនអាចព្យាករណ៍បាន និងអសុវត្ថិភាពគតិយុត្តិ

១៦. ការវិភាគទៅលើផែនការការងារផ្តល់ដោយអង្គជំនុំជម្រះសម្រាប់សំណុំរឿង ០០២/០២ បង្ហាញឲ្យឃើញថា អង្គជំនុំជម្រះបានត្រៀមខ្លួនរួចហើយ ដើម្បីធ្វើការបំបែកសំណុំរឿងថ្មីមួយទៀត។ ជាក់ស្តែង អង្គជំនុំជម្រះ បានស្នើឲ្យភាគីទាំងអស់ ដាក់សំអាងហេតុស្តីពីវិសាលភាពនៃការជំនុំជម្រះក្តីដំណាក់កាលទីពីរ ព្រមទាំងប្រកាសថា អង្គជំនុំជម្រះនឹងស្តាប់នាពេលក្រោយទៀតនូវសំអាងហេតុរបស់ភាគី ស្តីពីស្ថានភាពនៃអង្គហេតុកំណត់នៅក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ "*ដែលមិនទាន់ដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងវិសាលភាពនៃការជំនុំជម្រះក្តីទាំងពីរដំណាក់កាល*"។ ដូចនេះ អង្គជំនុំ

[9] សេចក្តីសន្និដ្ឋានរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ស្តីពីការប្រើប្រាស់ភ័ស្តុតាង និងនីតិវិធីក្នុងការកោះហៅសាក្សីជាថ្មី ពីសំណុំរឿង ០០២/០១ ទៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ចុះថ្ងៃទី ១៥ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១៤ ឯកសារ **E302**, ចម្លើយរបស់ក្រុមមេធាវីការពារក្តីលោក ខៀវ សំផន ទៅនឹង "សេចក្តីសន្និដ្ឋានរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ស្តីពីការប្រើប្រាស់ភ័ស្តុតាង និងនីតិវិធីក្នុងការកោះហៅសាក្សីជាថ្មី ពីសំណុំរឿង ០០២/០១ ទៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២" ចុះថ្ងៃទី ២៧ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១៤ ឯកសារ **E302/1**។

ជម្រះមានចេតនាច្បាស់ក្រឡែតណាស់ ពោលគឺវានឹងមានការបំបែកសំណុំរឿងថ្មីមួយទៀត និងមានការជំនុំជម្រះក្តី វគ្គទីបី ជាយថាហេតុ។

១៧. ចំណាត់ការបែបនេះ ជាទង្វើប្រាសចាកពីគោលការណ៍ជាសារវ័ន្តនៃភាពអាចគ្រោងទុកជាមុនបាន និងសុវត្ថិភាពគតិយុត្តិ ព្រមទាំងបានទទួលរងនូវការរិះគន់រួចមកហើយដែរ ពីសំណាក់អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល[10]។ ក្រុមមេធាវីការពារប្រកាន់ជំហរមិនងាករេថា គេត្រូវតែគោរពតាមគោលការណ៍ទាំងនេះ។ ការមិនគោរពគោលការណ៍នេះជាការមិនផ្តល់សុពលភាព និងទំនុកចិត្តដល់រាល់ដំណើរការស្វែងរកយុត្តិធម៌ ទោះបីចំនួនជនរងគ្រោះ និងកម្រិតធ្ងន់ធ្ងរនៃអង្គហេតុដែលត្រូវវិនិច្ឆ័យមានទំហំប៉ុនណាក៏ដោយ។

១៨. ក្រៅពីគោលជំហរដាច់ខាតមិនងាករេតាមគោលការណ៍នេះ ក្រុមមេធាវីការពារក្តីយល់ឃើញថា ខ្លួនមិនមែនជាអ្នកដែលអាចជ្រើសរើស "តាមចំណង់" ក្នុងចំណោមអង្គហេតុនៅក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ ដូចជម្រើសនៅក្នុង "បញ្ជីរាយមុខម្ហូប" នោះទេ។ រឿងនេះរឹតតែមានប្រយោជន៍តិចជាងការដែលលោក ខៀវ សំផន ប្រឆាំងនឹងរាល់បទចោទទាំងអស់នៅក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះទៅទៀត។

១៩. ផ្ទុយទៅវិញ អ្វីដែលប្រាកដនោះ គឺថា នៅចំពោះមុខសហព្រះរាជអាជ្ញាដែលគាំទ្រទម្រង់ទីពីរ នៃសហឧក្រិដ្ឋកម្មរួម និងប្រើប្រាស់ដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះទាំងមូល ដើម្បីធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ធាតុផ្សំនៃជំពូករួម ការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីណាមួយមិនធ្លាប់ធ្វើទៅបានទេ ហើយក៏លែងធ្វើទៅបានដែរនៅពេលនេះ។ ជំហររបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាបានធ្វើឱ្យខូច ហើយក៏នឹងធ្វើឱ្យខូចទ្រង់ទ្រាយរាល់ការជំនុំជម្រះក្តី ទោះធ្វើជាប៉ុន្មានវគ្គក៏ដោយ។ ព្រោះថា ចាប់តាំងពីការជំនុំជម្រះក្តីវគ្គ

---

[10] សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាប្រឆាំងនឹងសេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងស្តីពីវិសាលភាពនៃសំណុំរឿង ០០២/០១ ចុះថ្ងៃទី ០៨ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៣ ឯកសារ **E163/5/1/13** កថាខណ្ឌ ៤៧, ៤៨ និង ៥០, សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗប្រឆាំងនឹងសេចក្តីសម្រេចលើកទីពីររបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងស្តីពីការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីក្នុងសំណុំរឿង ០០២ សេចក្តីសង្ខេបនៃសំអាងហេតុ ចុះថ្ងៃទី ២៣ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១៣ ឯកសារ **E284/4/7** កថាខណ្ឌ ៨ ដល់ ១០, សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗប្រឆាំងនឹងសេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងទៅលើសំណើសុំដោះលែង ខៀវ សំផន ឱ្យនៅក្រៅឃុំជាបន្ទាន់ ចុះថ្ងៃទី ២២ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១៣ ឯកសារ **E275/2/3** កថាខណ្ឌ ៤៨, សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងសាទុក្ខប្រឆាំងនឹងការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី **E284/4/8** កថាខណ្ឌ ៦៨ និង ៦៩។ សូមមើលផងដែរ៖ សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាសុំការបញ្ជាក់បំភ្លឺ ចុះថ្ងៃទី ២៦ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១៣ ឯកសារ **E284/2/1/2** កថាខណ្ឌ ៦។

ទីមួយមក សហព្រះរាជអាជ្ញាបានធ្វើសំអាងហេតុរបស់ខ្លួន ដោយផ្អែកលើព្រឹត្តិការណ៍សរុបទាំងមូលដែលទំនងជាបានកើតឡើងក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ក្នុងចន្លោះឆ្នាំ ១៩៧៥ និង១៩៧៩ ដូច្នេះ វាពិតជារឿងក្តីតែមួយគត់ ដែលគួរតែទទួលបានការជំនុំជម្រះទាក់ទងនឹងព្រឹត្តិការណ៍សរុបទាំងមូលដែលទំនងជាបានកើតឡើងនេះ។ នេះជាប្រការមួយដែលលែងអាចធ្វើទៅរួចហើយ។ ដូច្នេះ គេត្រូវដោះលែងជនជាប់ចោទ។

២០. ទោះជាយ៉ាងដូច្នេះក្តី ក្នុងករណីអង្គជំនុំជម្រះសម្រេចចិត្តធ្វើមិនដឹងមិនឮចំពោះភាពសមហេតុផល និងនៅតែសម្រេចធ្វើការផ្តន្ទាទោស ក្រុមមេធាវីការពារក្តីនឹងប្រើប្រាស់រាល់មធ្យោបាយតទល់ភ្លាមៗ ដើម្បីធ្វើមោឃភាពសេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះ។

២១. រឿងនេះដូចគ្នាបេះបិទនឹងបញ្ហានៃការបញ្ចប់ជាយថាហេតុនៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីនានា ទាក់ទងនឹងអង្គហេតុដែលប្រហែលជាមិនជ្រើសរើសយកសម្រាប់សំណុំរឿង ០០២/០២។ ក្រុមមេធាវីការពារក្តីសូមជំទាស់រាល់ការបញ្ចប់ជាយថាហេតុនៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីនានានេះ ដោយហេតុថា សហព្រះរាជអាជ្ញា ដែលទទួលបានទំនុកចិត្តតាមរយៈអនុសាសន៍ និងទង្វើខុសឆ្គងរបស់អង្គជំនុំជម្រះ បានដាក់បញ្ចូល សាជាថ្មីទៅក្នុងសំអាងហេតុរបស់ខ្លួននូវធាតុផ្សំសរុបទាំងមូលនៅក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ។ ដូច្នេះ បើទទួលថា អង្គហេតុមួយចំនួនត្រូវបានបោះបង់ចោល នោះក៏ដូចលោក ខៀវ សំផន ទទួលថា លែងអាចការពារខ្លួនប្រឆាំងនឹងការចោទប្រកាន់ផ្សេងៗ ដែលបានធ្វើមកលើរូបលោកដែរ។ នេះគឺជារឿងដែលមិនអាចទទួលយកបានទេ។

២២. ទាក់ទងនឹងបញ្ហានៃការបញ្ចប់កិច្ចដំណើរការនីតិវិធីនេះ វាច្បាស់ណាស់ថា ហានិភ័យនៃទង្វើខុសឆ្គងបន្ថែមទៀតកាន់តែមានកម្រិតខ្ពស់ខ្លាំង។ ក៏ប៉ុន្តែ អង្គជំនុំជម្រះ និងសហព្រះរាជអាជ្ញាបានផ្តល់ចំណាប់អារម្មណ៍ខ្ពស់ក្នុងការព្រមព្រៀងគ្នា ប្រព្រឹត្តនូវការរំលោភបំពានបន្ថែមនូវសិទ្ធិជាមូលដ្ឋានរបស់ជនជាប់ចោទទាំងអស់ ក្នុងការទទួលបាននូវពត៌មានស្តីពីបន្ទុកនៃចោទប្រកាន់មកលើខ្លួន និងទទួលបានពេលវេលា និងមធ្យោបាយចាំបាច់សម្រាប់ត្រៀមរៀបចំការពារខ្លួន[11]។

[11] សារៈសំខាន់នៃសិទ្ធិទាំងនេះត្រូវបានអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលរំឭកដល់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង៖ សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាសុំការបញ្ជាក់បំភ្លឺ ចុះថ្ងៃទី ២៦ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១៣ ឯកសារ **E284/2/1/2** កថាខណ្ឌ ៦ និងកំណត់សម្គាល់ជើងទំព័រ ១៣។

២៣. ករណីនេះបានកើតមាននៅក្នុងកិច្ចប្រជុំរៀបចំសវនាការរៀបចំឡើងដោយអង្គជំនុំជម្រះ នាខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៣។ នាឱកាសនោះ ក្រោយពីបានគូសបញ្ជាក់ពីភាពស្មុគ្រស្មាញនៃបញ្ហា និងភាពចាំបាច់ឲ្យមានកិច្ចពិភាក្សាមួយ "*ហ្មត់ចត់*" លើប្រធានបទនេះ លោកចៅក្រម LAVERGNE បានស្នើសុំថា កិច្ចពិភាក្សានេះគួរតែធ្វើ "*នៅពេលក្រោយ*" ដោយលោកប្រកាសថា ៖ "*ដោយសារអាទិភាពចំពោះមុខ ជាបឋម យើងគួរសម្រេចពីវិសាលភាពនៃការជំនុំជម្រះ និងសម្រេចដោយថាហេតុពីការបំបែកសំណុំរឿង*"[12]។

២៤. ចម្លើយរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាចំពោះសំណើនេះ គឺមិនមានអ្វីភ្ញាក់ផ្អើលនោះទេ៖ "*យើងយល់ស្របទាំងស្រុង។ ការជំនុំជម្រះនឹងអាចប្រព្រឹត្តទៅនាពេលខាងមុខ បន្ទាប់ពីវិសាលភាពត្រូវបានកំណត់រួចហើយ*"[13]។

២៥. ជំហរប្រកាន់យកដោយសមាជិកនៃអង្គជំនុំជម្រះមួយរូប និងចម្លើយរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ស្តែងឲ្យឃើញថា ក្នុងករណីចាំបាច់ បញ្ហាទាំងទងនឹងស្ថានភាពអង្គហេតុដែលមិនបានដាក់បញ្ចូលក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ អាចនឹងក្លាយទៅជាឱកាសបន្ថែមមួយទៀត ក្នុងការរំលោភបំពានលើសិទ្ធិជនជាប់ចោទ។ ព្រោះថា ក្នុងករណីអង្គជំនុំជម្រះសម្រេចបំបែកសំណុំរឿងថ្មីមួយទៀត និងទុកលទ្ធភាពសម្រេចនាពេលក្រោយ អំពីការបញ្ចប់កិច្ចដំណើរការនីតិវិធី ឬនឹងមានការជំនុំជម្រះវគ្គទីបី នោះមានន័យថា លោក ខៀវ សំផន នឹងនៅតែមិនអាចដឹងអស់រយៈពេលច្រើនឆ្នាំទៀត ពីអង្គហេតុជាក់លាក់ដែលចោទប្រកាន់លើរូបលោកនៅចំពោះមុខច្បាប់។

២៦. តើវាពិតជាមានប្រយោជន៍ឬទេ ដែលត្រូវរំលឹកថា អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល បានសម្រេចកាលពីពេលថ្មីៗនេះថា អង្គជំនុំជម្រះ "*មានកាតព្វកិច្ចសម្រេចពីបញ្ហានានាដែលប្តឹងមកខ្លួន*" និង "*វិនិច្ឆ័យជាស្ថាពរលើបណ្តឹងទាំងនោះ*"[14]?។ ប្រហែលជាមិនមានប្រយោជន៍ទេ។

---

[12] ប្រតិចារឹកសវនាការ ថ្ងៃទី ១២ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៣ ឯកសារ **E1/238.2** ទំព័រ ៣៩ បន្ទាត់ ៧-១២ ប្រហែលម៉ោង [11.14.04]។

[13] ប្រតិចារឹកសវនាការ ថ្ងៃទី ១២ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៣ ឯកសារ **E1/238.2** ទំព័រ ៣៩ បន្ទាត់ ១៥-១៦ ប្រហែលម៉ោង [11.14.04]។

[14] សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងសាទុក្ខប្រឆាំងនឹងការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី **E284/4/8** កថាខណ្ឌ ៦២ និងកំណត់សម្គាល់ជើងទំព័រ ១៧២។

២៧. ជាក់ស្តែង បើសិនជារាល់អង្គហេតុទាំងអស់ដែលមិនទាន់បានយកមកជំនុំជម្រះក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ ក៏មិនត្រូវបានយកមកជម្រះក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ នោះសហព្រះរាជអាជ្ញា នឹងមានឱកាសទូលំទូលាយមួយ នាពេលក្រោយ ដើម្បីស្នើសុំឲ្យបង្កើតការជំនុំជម្រះ វគ្គទីបី នៅពេលដែលជនជាប់ចោទណាម្នាក់យ៉ាងតិច នៅតែអាចមានសម្បទាសម្រាប់ទទួលការវិនិច្ឆ័យក្តី ហើយអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ នៅតែទទួលបានការឧបត្ថម្ភថវិការ។

២៨. អាស្រ័យដូចនេះ ជម្រើសតែមួយគត់សម្រាប់អង្គជំនុំជម្រះគឺត្រូវជំនុំជម្រះលើអង្គហេតុទាំងអស់ ដែលនៅសល់។ លើកលែងតែមានការសម្រេចដោះលែងជនជាប់ចោទក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ ពុំនោះសោតទេ ដំណោះស្រាយនេះនឹងមិនអាចជួសជុលព្យសនកម្មដ៏ធំធេង ដែលជនជាប់ចោទ បានទទួលរងពីការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីលើកទីមួយ និងពីការដែលសហព្រះរាជអាជ្ញា បានបដិសេធមិនគោរពតាមវិធានទាំងឡាយ ដែលចេញមកពីការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីនេះ។

២៩. ជាទីបញ្ចប់ យើងស្នើសុំដល់អង្គជំនុំជម្រះមេត្តាបដិសេធចោលនូវរាល់លេសដ៏ពុតត្បុត និងអរូបី ក្រោមរូបភាពនៃការជំនុំជម្រះក្តីជាបន្ទាន់ ដោយសារវ័យជរាភាព ឬស្ថានភាពសុខភាពរបស់ជន ជាប់ចោទ។ ជាក់ស្តែង ដោយពិនិត្យមើលថេរវេលារង់ចាំសេចក្តីសម្រេចលើនីតិវិធីរបស់អង្គជំនុំ ជម្រះតុលាការកំពូល វាអាចថា៖ ១) ជនជាប់ចោទនឹងស្លាប់ដោយមិនទាន់បានជំនុំជម្រះជាស្ថាពរ ឬអាចថា ២) តាមទិដ្ឋភាពជាក់ស្តែង ដំណោះស្រាយស្នើឡើងដោយក្រុមមេធាវីការពារក្តី នាពេលនេះ អាក្រក់តិចជាងគេបំផុត និងលឿនជាងគេបំផុត...

៣០. **អាស្រ័យហេតុនេះ** មេធាវីការពារក្តីលោក ខៀវ សំផន ស្នើសុំអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងមេត្តា៖

- **ប្រកាស** និង **សម្រេច** ថា សំណុំរឿង ០០២/០២ នឹងផ្តោតទៅលើបទចោទទាំងអស់នៅក្នុង ដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ ដែលមិនទាន់បានពិនិត្យនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១។

	មេធាវី គង់ សំអុន	រាជធានីភ្នំពេញ	
	មេធាវី Anta GUISSÉ	ទីក្រុងប៉ារីស	
	មេធាវី Arthur VERCKEN	ទីក្រុងប៉ារីស	